

ЖЕНСКИ СВѢТЪ

СЪ ПРИТУРКА

„ДОМАКИНЯ“ ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,

РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ
ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ

Списанието излиза дваждъ, на 1 и 20, а при-
турката веднаждъ, на 10 число всяки мѣсець.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Годишенъ абонаментъ
грѣдлатимъ
I. На списанието :
За България 4 лева
„ странство 5 „
II. На списанието
съ притурката,
За България 7 лева
„ странство 9 „

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички
тѣ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Всѣкакви обявления, от-
носящи се до госпожи и
госпожници, публикуватъ
се въ последната страна-
ца за 30 стот. редѣтъ.
За постоянни обявления
особени условия

Писма, рѣзокони и па-
ри се испращатъ: до Ди-
рекцията на „Женския
Свѣтъ“ улица Войнишна
№ 122.

Писма неплатени не се
приематъ.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I-а и II-а година на „Ж. Свѣтъ“ и „Домакиня“

Съдържание :

Нашитъ премии. — Женскитъ по насъ Дружества.
— Възрастниятъ ни животъ. — Художествеността въ Хо-
меровитъ епоси. — Велиководни постѣпки. Тайна любовъ.
— Писмо до една майка. — Женско съдържание въ военно
армие. — Разни. — Корреспонденция. — Известие.

Нашитъ премии

1) Една книга, а именно :

Въспитанието на момикѣ

отъ
Фелелона,

всеизвѣстия французски педагогъ и писателъ на
Телемаха, и

2) Една картина,

турени съ вече подъ печатъ и наскоро ще бѣдѣтъ
распратени до она отъ абонатитъ ни, които съ си
прѣдплатили абонамента въ първото полугодие отъ
записването си, и до она отъ тѣхъ, които до 31
Декемврий т. г. си платѣтъ абонамента за настоя-
щата 1895 год. и си прѣдплатѣтъ същеврѣменно
она за слѣдующата 1896 год.

Женскитъ по насъ дружества.

(Продъжение отъ брой 22 и край).

Наший народенъ девизъ е: Съединението прави
силата. Защо, прочее, да не приложимъ и тукъ
тоя девизъ за съставление сила? Защо да не
развиемъ още повече развитата до нѣгдѣ идея
на спестителностъ? Защо да не се съединѣтъ

всички съществуващи въ отечеството ни женски
дружества въ едно? Ние се осмѣляваме да прѣд-
ложимъ съединението на всички женски дру-
жества въ едно Женско Благотворително Друже-
ство съ сѣдалище и центръ гр. София, а именно
Софийското Благотворително Дружество „Майка“,
а другитъ дружества изъ разнитъ градове въ
Княжеството ни да сѣ негови клонове, точно
тѣй, както една майка съ своитъ дѣцери или
една староврѣмешна метрополи съ колонитъ си,
и повече женски ученолюбиви дружества. Нека
накъ въ едно дружество въ разнитъ градове да
си има своето Настоятелство, но главното На-
стоятелство да бѣде въ Централното Софийското
Дружество подъ височайшето закрилство и по-
четно прѣдсѣдателство на Нейно Царско Висо-
чество, любимата ни *Княгиня Мария-Луиза*. По
тоя начинъ, службата на дружественната машина
ще закрипча въ микрография съ она на дър-
жавната машина, понеже ще има за глава Н.
Ц. В. Книгиняна, за единъ видъ Министерство
— Софийското Дружественно Настоятелство, а
изборни по разнитъ мѣста прѣдставители и админи-
стративни, тѣй да кажемъ, власти—Настоятелствата
на женскитъ по разнитъ градища Настоятелства.
Софийското Настоятелство, съгласно устава, който
ще трѣбва да бѣде тогава общъ за всичкитъ
дружества, ще има за длъжностъ: да събира и
употрѣблява паритъ, испращани нему отъ Насто-
ятелствата на дружественнитъ клонове; да сви-

ква Общи Засѣдания, съставляющи се отъ по една или двѣ, споредъ числото на членкитѣ въ дружеството, прѣдставителки отъ клоноветѣ, въ които засѣдания, като единъ видъ камара, ще се обещаватъ разни въпроси относително вървежа на дружествата, ще се рѣшава отварянieto на нѣкое полезно не само за женския полъ, но и за цѣлото общество учреждения. Така ние тогава, по инициативата на женитѣ по насъ, ще имаме и технически училища за жени, и сиропиталища, и старопиталища, и сакатопиталища, и всѣкакви въобще учреждения, които да се притичатъ винаги въ помощ на сиромаситѣ, старитѣ, беспомощнитѣ, сакатитѣ, злочеститѣ въобще и пр. и пр. А колко се ние нуждаемъ отъ такива челолюбивии заведения! Нѣма никакъ нужда да увѣримъ въ това читателкитѣ си съ жални разкази и дълги перемиади: всѣка една отъ насъ гледа изъ прозореца си, вижда на вратитѣ си, срѣща изъ улицитѣ сърцераздирателното зрѣлище на бѣдността, сиротата, беспомощната старостъ; всѣка една отъ насъ всѣки нѣтъ слуша по черковнитѣ врати плачевния гласъ на тая озлочестена частъ отъ челолюбивото, която вика за милость! Да не бждемъ, прочее, госпожи и госпожици, глухи къмъ тия отчаяни викове; нека си припомнюваме божнето слово: *колкото сте сторили това (т. е. наситихте ма, напоихте ма, облякохте ма, постихте ма на больстѣта ми, дойдохте при мене въ тѣмницата ми) на едною отъ тѣзи най-малкитѣ мои братия, на мене сте го сторили* (Мат. XXV 34-41). Стига сме чакали за подобни работи правителството; нека се потрудимъ малко нѣщо и ние за улѣкчаване положението на ближнитѣ си, нека приемемъ и ние върху си инициативата за подобни дѣла, защо правителството и безъ това има много товари отгорѣ си и много задлѣжениа спрѣмо отечеството ни.

Но нека се повърнемъ на думата си.

Подиръ това за Настоятелствата на дружественнитѣ клонове остава главно грижата за развитието на членкитѣ, което ще се достигне съ уреждане библиотека и читалня, даване списък, литературни вечеринки и поддържанне вечерни и недѣлни училища, т. е. клоноветѣ ще сѣ чисто ученолюбивии дружества. Настоятелствата на клоноветѣ, освѣнъ горнето, ще распоредятъ събиранieto чрѣзъ касеркитѣ вносветѣ отъ членкитѣ, остатъкътъ отъ които вносове, слѣдъ

като се извади отъ тѣхъ потрѣбната, споредъ бюджета на клоната — дружеството, сума за разности по горѣописаната му цѣль, внася се въ централната каса, точно тѣй, както се той сега внася въ Бъл. Народна Банка или въ друго мѣсто. Централното Настоятелство, въ споразумѣние съ онуй на по разнитѣ градища дружественни клонове, опредѣля числото на стипендиаткитѣ за въ странство, които си получаватъ стипендия чрѣзъ конкурсень испитъ.

Ако се нареди работата на женскитѣ по насъ дружества по начинъ, който ние прѣдлагаме тукъ, ще произлѣзжтъ слѣдующитѣ добрини: първо ще се извършжтъ много челолюбивии дѣла, които ще принесжтъ огромна полза на цѣлото общество, защото тѣ, прѣдварително сме увѣрени, ще вирѣжжтъ до нѣмай-къдѣ; второ, това ще възбужда честолюбието на всѣка по насъ жена и ще ѣж подига къмъ добри дѣла и челолюбивии подвизи; трето ще липсатъ разнитѣ оплаквания на членки отъ разни дружества, за че Настоятелството или, по-добрѣ, прѣдсѣдателката не давала ежеготно отчетъ за състоянието на дружеството и че, по единъ хитъръ начинъ, прокарвала за стипендиатки свои протежета или прѣпорѣчени ней отъ други лица, каквито оплаквания, сме чели и по вѣстници; а, най-послѣ, надъ всичкитѣ издѣйствувани отъ Централното Настоятелство дѣла ще има единъ вѣренъ и беспристрастенъ контролъ, та нѣма да се случатъ, вѣрваме никога, щото една стипендиатка, която е свършила ужъ учението си по какво-да-е въ странство, да се връща безъ дипломъ и да не може да оправдае похарчената за неѣ пара, а пъкъ и прѣдсѣдателката на дружеството да не знае, какво се случва! Съ една дума, съ такова уреждане на дружественнитѣ по насъ работи, ще исчезжтъ много неприятности, а пъкъ отъ друга страна, което е и най-важното, на българката ще се падне честта, че е извършила подвизи по полето на благотворителността и челолюбивото и ще ѣ се припечелжтъ почести, хвалби и благословии отъ страна на страждущето челолюбиво!

Това е то, що ние отдавна още бѣхме се наганили да искажемъ въ името на челолюбивото, което безъ съмнение, ще намѣри отзивъ въ благородното и великодушно сърце на българката — нѣщо, характеризующе ѣж — и въ името на мисията, що взехме отгорѣ си съ издаието на прѣдлежащето списание. Ние прѣдварително знаемъ, че това наше мѣние не е най-

свършенното или освободено отъ всѣкакви недостатъци, но при все това, ние даваме единъ потикъ на работата, като го посвещаваме на надлежнитѣ, съ молба да обърнатъ на него внимание, та да се позанимажатъ съ тоя отъ прѣголтѣмъ, споредъ насъ, интересъ въпросъ за нашитѣ женски дружества. Ние ще сметемъ за голѣмо наше щастие и това че, ако ще би и най-малко, спомогнали сме въ разрешаването на въпроса, ако се даже туй разреши по единъ съвѣсъмъ никакъвъ отъ снѣ, що сме прѣдложили по-горѣ, начинъ, стига резултатътъ да бѣде еднакъвъ или по-добъръ. Като свършваме вече статията си по въпроса, умоляваме всички, които би имали да прѣдложатъ нѣщо цѣлесобразно или угодно за случая, да не си жалѣтъ труда, но да ни го съобщятъ за публикуване и разискване, поради която цѣль туряме въ расположението на таквато колонитѣ отъ списанието си.

Възраститѣ на живота.

Госпожици, вие сте на двајсе години.

Шапката, що не ви прилѣга; раздѣлата отъ приятелката за нѣколко недѣли, за нѣколко мѣсеци; любовта, която не е взаимна; майката, или възрастната сестра, които сподѣли радостта или скърбитѣ ви; единъ вътрѣшенъ, малко монотоненъ или съвѣсъмъ нехармонизиращъ се съ вашия вкусъ . . . ето вашитѣ скърби и страдания.

Госпожици, вие сте на трийсе години.

Вие сте се доближили до вашата майка. сподѣляте паричнитѣ ѝ грижи; слѣдвате съ душевна тъга лекоститѣ на по-младитѣ си брати; съ меланхолия гледате увѣхнали розовъ цвѣтъ по страитѣ ви. и овзи, когото обичахте скришно, когото чакахте отъ толкова часове . . . той не дойде, той даде сърцето си, името си на друга. Вие жалите за толкова мечти, които не сѣ осъществени, но ще се осъществѣтъ, когато пролѣтъта на вашия животъ ще се замѣсти отъ лѣтото. Вие знаете вече, ако шапката ви прилѣга, ако ви се харесва . . . но пакъ отъ време на време сърцето ви бие все по-явно, като се заблѣзва нѣкоя симпатия въ погледа, като се срѣща съ другъ животъ, еднакво уединенъ, като вашия. . .

Вие се усмивате на дѣцата на вашитѣ приятелки, вие ги цѣлвате силно, като да бѣхъ ваши. Всѣкога обожавате дѣцата, чувствувате ги особено сега. . . .

Госпожици, вие сте на четирисе години.

Майка ви е умрѣла . . . О! каква скърбъ, която нищо нѣма да заличи. Вие бѣхте обикнатъ и гадени, особенно прѣвъ послѣднитѣ години.

Свърши се! Въ сърцето ви има една неизлѣ-

чимъ рана, неизлѣвима празнота! При гроба на майката има и други гробове: често си простирате ръката, за да хванете тѣзи или онѣзи приятелска ръка . . . нищо, нищо вече! Да, приятелитѣ на масата, етикетнитѣ поканвания, привлѣкательнитѣ думи, които се размѣняватъ и се забравятъ, тоа-летата ви? За неѣ почти не мислите вече; отъ разсѣяностъ си купувате рокли; шапка отъ обичния ви цвѣтъ, който и майка ви обичала . . . нѣкога, а тоя изборъ прѣдизвиква оттукъ оттамъ смѣхове; подсърѣватъ ва, че сте искала още да угодите, та ставате просто смѣшна.

Не мислите вече за онова, което обичате или за онова което ви е приятно; единичното нѣщо, що може да промѣкне нѣкоя слънчева лъчъ въ остарѣлото ви сърце, е радостта и удоволствието на другитѣ. Вкусътъ и прѣдпочитанията ви? Имате ли ги още? Но не, вие не различавате онова, което ви се харесва. Една меланхолична безинтересностъ се сита надъ душата ви, а блѣсъкътъ на очитѣ ви угасва съ съзитѣ.

Приятелитѣ ви? Тѣ сѣ умрѣли, или пакъ сѣ ва забравили или же прѣдали даже оная единственна, оная голѣма, оная, за която бихте се хвърнили въ огъня, оная, за която жертвувахте единъ охаленъ животъ, радостта да имате собствено свое огнище — даже ти се е отрела отъ васъ, а уснитѣ ѝ сѣ че оцапали съ лѣжливи и злорѣчиви думи, съ една дума, вие сте ѣ изгубили!

Вие сте на петдесетъ или шестдесетъ години.

Вие сте оставили късове отъ съществуванетоъ си по трѣщетѣ на венчикитѣ патица; само имате единъ купъ въспоминания, които сѣ получили; вие даже не знаете въ коя борба и които ва каратъ да страдате прѣвъ бурнитѣ вечери, безъ да можете да кажете, дали е отъ туй или отъ онуй; отъ венчико същевременно, може би. . . . А вашитѣ щастливи моменти . . . , които ви даватъ покой, ви се прѣдставляватъ като оазисъ въ тая пустина на живота, за който сте мислили, че е една магическа градина — когато мисълта за правдата тамъ горѣ на божествената мнлостъ, идеалътъ на добрата смъртъ, посѣщава често вашия духъ.

Мечтаете съ удоволствие за бескрайния съвъ, който ще застигне слѣдъ този передовенъ животъ, въ цвѣнѣлата съ цвѣта гробница, лежаща въ гробъ, заобиколенъ отъ мли гробища. Поле на смъртта, поле на любовъ тоже, гдѣто тия, които сѣ се любили, ще се простратъ единъ до други за вѣчната почивка слѣдъ завистта, слѣдъ забравенитѣ прѣширни, цѣлий свѣтъ, нагласенъ на диапазонъ на голѣмата тишина. . . .

Ето госпожици, защо трѣбва да сте щастливи въ двајсегодишната си възраст и защо трѣбва да заобиколите съ приятно уважение онаи, които нѣматъ вече това щастие и които сѣ прѣнесли то-вара на толкова много години.

Вашата баби.

Художественностьта въ Хомеровитѣ епоси.

Въ по-напрѣжната си статия, публикувана въ 21 брой на уважаемото списание «Женский свѣтъ», ние изложихме на читателскитѣ едва отъ вай-привлѣкательнитѣ сцени, които се срѣщатъ изъ Хомеровитѣ поеми. Тукъ цѣлята ние, да се занимаемъ, споредъ силитѣ си, съ едно по-важно и по-интересно искусство, което се срѣща изъ Хомеровитѣ поеми и за което Хомеръ особено очудва читателя, та и се счита основателъ на една нова наука: *естетика*. Гениалността на поета нищо не е пропуснала незабѣлъзано; той въ всичко, каквото се наелъ да опише или да прѣдстави на читателя, достигналъ е до апогеята на всѣко съвършенство. Той не забравилъ, че, за да може да даде пълно и ясно понятие за всичко, което възпѣва, като единичко оржиде служатъ хвърчащитѣ думи и читатели съ разни натурп и вкусъ, които всички трѣбваше да удовлетвори, тѣй като гениалността на единъ великъ поетъ не се състои да удовлетвори само единъ отъ читателитѣ си, но цѣлото чловѣчество, та по такъвъ начинъ той не е поетъ само за Гърцитѣ, но и за цѣлого чловѣчество. За това неговитѣ срѣдства за описание хубостта, за което ще ни бѣде думата, сѣ таква, каквито сѣ досѣщни само за гениални хора и които си служатъ за образецъ всѣкому, който би искалъ да направи подобни пѣша.

Десегъ години на редъ Гърцитѣ водѣтъ упорна и продължителна война съ Троенитѣ, а прѣз туй врѣме нищо не могатъ да достигнатъ. Любовта къмъ отечеството, роднинитѣ и чедата ги принуждава най сетнѣ да напуснатъ Троя и да се върнатъ обратно, като не е било прѣдзначено отъ орисницата да ѣ прѣвзематъ. Но, по настояване и подбуждението на хитрия Одисей, тѣ оставатъ тукъ, за да се биѣтъ силно и прѣвзематъ града. Сражението се рѣшава да се свърши чрезъ двубой на Менелая и Александра (Париса). Тукъ вече поетътъ, като жѣлае да даде едно пълно понятие за хубостта на Елена, за която толкова сѣ истеглила Гърцитѣ и Троенитѣ, за която цѣлата Гърция се намираще въ движение, прѣдставлява старейшитѣ, седящи при вратата, понеже бѣха се оттеглили отъ войната по старостъ. Тукъ се явява Елена, за да види двубоя; Старцитѣ, щомъ ѣ видѣтъ, очудватъ се на нейната хубостъ, та за това извикватъ:

«Ὀὐ νέμεσις Τρώας καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
τοῖνδ' ἀφιγυνακί πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν.
αἰνῶς ἀθανάτησι θεοῖς ἐς ὅπτα ἔοικεν».

т. е. Не трѣбва да се сърди нѣкой затова, гдѣто Троянитѣ и добръ вѣоръженитѣ Ахейци теглѣтъ много години за такава жена, която по лицето си прилича на безсмъртнитѣ богове.

Когато, прочее, маже, стари и опытни, които толкова сѣ видѣли и прѣкаралн прѣз живота си, така се произнасятъ за нейната хубостъ, какво би

било мнѣнието на младитѣ? въ тѣзи три само стихове Хомеръ дава възможность на всѣкиго да си състави самъ понятие за нейната хубостъ споредъ своя вкусъ и фантазия, безъ да съда и описва отдѣлно всѣки единъ нейнъ членъ, тѣй като той знаелъ много добръ, че тогава не би имало възможность да дава едно общо понятие за нейната хубостъ; защото той въ такъвъ случай би ограничилъ фантазията на всѣкиго; той би направилъ тѣкмо тѣй, както кога нѣкой показва една картина не изцѣло, но въ начало само една часть, послѣ затуляйки тая часть, друга таква, послѣ третя и т. н. Хомеръ знаелъ много добръ, че срѣдствата на поета за прѣдставление нѣкоя хубостъ сѣ, тѣй да речемъ, движимитѣ думи, а на живописеца само прѣдлежи да прѣдстави хубостта въ покой.

Обаче, не само това е чудесното искусство на Хомера. Гениалността на Хомера, неиспуща, че естетично не е хубаво, да остави читателя си съ туй само впечатление на неприлично отклонение на старцитѣ въ младежки страсти, та, за да удовлетвори строгото нравственно чувство на читателя, по нататъкъ туря въ устата на старцитѣ и слѣдующитѣ думи:

«Ἀλλὰ καὶ ὧς, τοίη περ ἑοῦς ἐν νηυσὶ νέεσθω,
«μηδ' ἡμῖν τεχέσι τ' ὀπίσω πῆλξ λίποιτο»;

т. е. но при все това, ако и да е таква, нека се върне въ корабитѣ; и да не остави зло нито на насъ, нито на чедата ни.

Какво по-изразително, по-красноречиво прѣдставление отъ горнитѣ може да създаде чловѣчески умъ? Въ три само стиха той успѣлъ да направи всичко онова, което днешнитѣ романисти се мъчатъ да достигнатъ съ цѣла страница, като почватъ да описватъ героитѣ си най-утѣгчително отъ глава до крака. Значи Хомеръ, най-старий отъ всичкитѣ поети, опрѣдѣлилъ най-строго границата, до която може да достигне поетическото искусство и за това много справедливо Гегге циелъ за здравнето на Волфа, като спасителъ отъ Хомеровитѣ вериги. Но не слѣдъ много Волфовитѣ сѣждения и старания, да окаже, че не съществувалъ Хомеръ, че неговитѣ съчинения сѣ били противоречущи и пр. се оказали суетни и несъстоятелни отъ други поспособни критици.

В. М.

Тайна любовь.

—Истина ли е, господине докторе, че по нѣкога въ болѣстьта си болний бѣлува и че съ това си бѣлувание той говори истината?

— Да ти кажа: въ туй село — отговорихъ на приятеля си — по-често чувашъ истината отъ болни и луди хора, отколкото отъ другитѣ, които сѣ добръ въ здравнето си. Да видишь, какво ми се случило, нѣма много врѣме отъ тогава, съ една мома отъ горнята махала.

Тя била болна прѣзъ шесть дена. Една вечерь силно ѿ втресла, както казватъ по насъ, че побързали да ма повикатъ. При нейъ вѣмаше други, освѣнъ майка ѿ, една мирна, но и малко якоглава жена. Плачеше горката и ми се молѣше да ѿ спасѣнъ момичето. Погрижихъ се да направѣнъ всичко, що могъ, оставяхъ даже дълго врѣме при болната, за да видѣнъ, какъ отива работата. Излѣзохъ, но пакъ подиръ малко се върнахъ, да видѣнъ какво има.

Положението на болната се влошавяваше. Тя блънуваше: отъ думитъ ѿ се разбираше, че сънувала цвѣта и трѣнѣе. Докосвала се тя до нѣкое цвѣте. види се, та се обръщаше и смѣеше; но ошипала ѿ ненадѣнно трѣнѣтъ, та тутакси на лицето ѿ се изобразяваше болката отъ това. Играчка на въображението ѿ, казахъ си азъ. Но при туй въображаемо набирание на едно цвѣте, тя си обърна като винаги лицето отъ другата страна и — «обича ма, не ма обича» си шѣпнѣше полема и не свързано и си движеше въ сѣщо врѣме прѣститѣ, като че откъсваше листенцата на цвѣтето.

Обърнахъ се къмъ майката и ѿ поканихъ да слѣземъ за малко врѣме долу. Слѣзохмѣ; майката сѣднѣ при мангали, да ми свари кафе. А въ това врѣме тя съ единъ плачевенъ гласъ расправяше и повтаряше за дѣщеря си, какъвъ ангелъ била, каква златна мома, каква работна и добра стопанка. Тя говорѣше истината.

— Но, я ми кажи, молихъ ти се, попитахъ азъ дѣщеря ти да не е имала нѣкаква любовъ?

— Боже упаси, докторе! Не знаешъ, какво невинно ми бѣше Еленчето, Богъ да ми го хариже!

Майката мислѣла, че, за да любн момичето, трѣбва да е било развратно.

Това ти знаела за любовъта отъ училището още.

— Я си помисли, повторихъ азъ, да не би дѣщерята ти да има нѣкакво тайно желанне, което ако узнаемъ, ще ѿ исцѣримъ по-лесно.

— Като си е таквазъ болна, докторе, пѣ ми е добръ да ѿ погребѣнъ, отколкото да ни засрами ти честното име:

Разбрахъ, че думитъ ми сѣ напраздно; затова никъ си кафето, прѣгледахъ отново болната, на значихъ нѣкакви лѣкарства за прѣзъ ношъта и си отидохъ.

Подиръ три дена момата умрѣ. Не отричамъ че болѣстъта ѿ бѣ тежка, но нервитъ ѿ бѣха така настроени, штоо една малка радостъ, една малка надежда можеше да ѿ спаси.

Придружихъ и азъ погребението ѿ, защото много бѣхъ сѣжалилъ момата. Душата ма болѣше, наистина, като гледахъ влѣтатъ майка да се хвърли и да плаче най-сърцераздирателно надъ онуй на кичено като булка бездушн тѣло, въ което нищо не бѣ останѣло отъ тоя свѣтъ, освѣнъ една горчива усмивка.

Исцѣ се, най-послѣ, и тропарѣтъ, отъ който се приканваме да дадемъ на умрѣлия или умрѣлата послѣдната цѣлувка. Едва-що отдѣлихъ неутѣши

мата майка отъ измрѣнѣлото вече лице на любезната ѿ дѣщеря, ето че приближава едно момче, около осемнайсегодишно, за да даде и то послѣдната цѣлувка на умрѣлата. То бѣ нейнъ съсѣдъ, нейнъ познатъ а и въ училището ходилъ, мислѣнъ, заедно Никакъ, прочее, не бѣ странно, гдѣто и то се приближи до умрѣлата съ просълзени очи! Вдигнахъ умрѣлото, погребвахъ го, хората си отидохъ, а, слѣдователно, излѣзохъ си и азъ. Но, виѣсто да излѣзъ отъ голѣмитѣ врата, прѣдпочетохъ за по-скоро да излѣзъ отъ вратата къмъ горния пѣтъ. Заобиколихъ прочее отзадъ черковата. Тамъ. вѣнъ отъ олтаря, въ единъ уединенъ кѣтъ на черковата, кого ли да видѣнъ? . . . виждамъ сѣщото момче, което цѣлунало умрѣлото Еленче. То тамъ ронѣше огненни слѣзи, както се казва, и хлѣцаше съ гласъ. Помислихъ си по едно врѣме да отидѣ при него и да му кажъ, какво е говорѣло Еленчето му прѣзъ болѣстъта си. Но не се осмѣлихъ. Тѣзи любовъ, казахъ въ себе си, скритомъ се родѣ, скритомъ и трѣбва да умре! . . .

Великодушна постѣпка

(Рассказъ отъ Schiller).

Двама братя бѣха влюбени въ една красива госпожица, баронессата Юлиа. Тѣ ѿ любѣхъ силно и нѣжно, защото любовъта имъ бѣше първа; но никой отъ двамата не отгадаваше страшната опасностъ, що застрашаваше сърцето му — че имаше брата си съберникъ въ любовъта; за зла честь тайната се откри случайно, но много късно.

Страстѣта бѣше се до толкова дълбоко вкоренила въ сърцето на двамата братя, штоо отъ никой страна нѣмаше възможностъ за самопожертвование.

Юлиа, природно чувствителна и способна да приема най-дълбокитѣ чувствования, разбираше жаловитото състояние на злочеститѣ братя и като не искаше да направи никого отъ тѣхъ злочастенъ, не показваше къмъ никого отъ тѣхъ прѣдпочетение, а очакваше разрѣшението на взаимната имъ обичъ.

По-старий братъ слѣдъ една борба между длѣжността и любовъта, казва най-послѣ къмъ помладния си братъ: «Знайхъ, че ти любишъ Юлиа, колкото и азъ. Не питамъ кой има по-голѣмитѣ права. Остави ти тугъ. Азъ ще трѣгна по далечния свѣтъ и ще се помѣчъ да ѿ забравѣнъ. Ако ще го сполучъ, Юлиа е твой и Богъ да благослови любовъта ти — ако ли не ще го сполучъ — тогава и ти да опиташъ истото.

По-старий братъ прочее се отдалечи отъ Германия и дойде въ Холандия, но Юлийната картина го слѣдваше навсѣкъдѣ; тамъ далечъ отъ страната на сѣнищата му, далечъ отъ самото сѣщество на надеждитѣ му, като изгнаникъ отъ земята, въ която само би се ошастливилъ, той, злочестий, увѣхнѣ, както увѣхнува растенне, прѣсаждано въ

чужда почва. Отчаявъ той идва въ Амстердамъ, гдѣто силна треска го хвърли опасно болень на леглото. И природата, и хората, и самата му пу-ста и студена станчка постоянно му напомнювахъ за Юлия; картината ѝ беспокояваше го денемъ, призракътъ ѝ му прашаше дивн сънища и прѣсичаше нощнии му сънь.

Докторитѣ взехъ да се двоумѣватъ за положението му; а и самъ той чувствуваше, че силитѣ му го напушатъ и че се приближава крайтъ му. Само възвръщанието при момата на болбитѣ му, би можело да го улечи.

Мършавъ и едвамъ дишащъ, страшна картина на изяждающата го болка, пристигна въ отечеството си. Скоро възлѣзе братовата си стѣла.

«Брате, азъ и пакъ съмъ тукъ. Какво съмъ си испатилъ и търпѣлъ знае само Оня, що е въ небесата. Не мога повече».

По-младий братъ бѣше рѣшилъ. Следъ нѣколко седмици той бѣше готовъ да замине.

«Брате, каза, ти занесе болката си до Холландия. Азъ ще си опитамъ да ѝ занеса още по-наделечъ. Не ѝ завеждай прѣдъ олтаря прѣди да ти напиша писмо. Ако азъ съмъ по-щастливъ отъ тебе — въ името на Бога — ти нека бѣде твой и Небето нека благослови любовта ви. Ако не съмъ — тогива нека разрѣши вече Небето! Здравствуйвай. Вземи тая печатана връзка, не ѝ отварий догдѣто да заминя. — Азъ отивамъ въ Батавию.

И скочи въ файтона.

Останалитѣ го гледахъ зачудени; той бѣше надминалъ брата си по великодуше. Неговото сърце бѣше обвзето тоже съ любовъ и самопожертвование. Трѣсъкътъ, провиденъ отъ заминялия файтонъ промушва му сърцето. А Юлия? за неѣ ще говори крайтъ.

Тѣ отворихъ връзката и намѣрихъ въ неѣ единъ актъ, чрѣзъ който заминялий прѣди малко братъ отстаиваше на брата си всичкото си имание. Следъ нѣколко седмици по-старий братъ получи едно писъмце отъ отсъствуещия си братъ съ слѣдующитѣ редове:

«Тукъ въ Батавию, гдѣто благодарямъ Всемогъщия Богъ, мисля за тебе и за Юлия съ радостта на единъ мъченикъ. Новий ми животъ и ковата ми съдба направихъ душата ми велика. Богъ ме надари съ сила, за да принесъ въ олтари на братската обичъ най-великата жертва. — Ти е твой. — Боже! тукъ се пророни една съза. Последниятъ. Любидихъ. — Юлия е твой. Брате мой, не би трѣбвало да ѣ знамъ азъ, не би била, може би, съ мене щастлива. Ако някога ѣ хрумне мисълта, че съ мене щѣше да бѣде щастлива — брате мой, брате . . . не забравий колко жестоко би ѣ завладѣлъ . . . имай ѣ като миличка драгоценность на братъ, когото никога не ще пригърнешъ вече. Постапката ми е залогъ прѣдъ Всевишния Богъ, че и мене той никога не ще ме остави въ чужбината».

Обрядтъ се извърши. Тѣ една година прѣвараха най-щастливъ животъ. Но тогива Юлия умрѣ . . . умирайки тя си повѣри най-мъчителната тайна на сърцето си на една своя приятелка: Тя бѣше възлюбила заминялия по-младъ братъ.

По старий и пакъ се ожени, а она въ Батавию се закле да се не никога ожени и клетвата си заварди до гроба.

К. Иванова.

Писмо до една майка.

Любезна ми приятелко, не ще съмнение, че за да бѣдешъ майка е голѣмо искусство и това искусство колко би било добръ, ако се прѣподаваше на дѣщеритѣ ни едновременно съ шиение и готвеннето.

Както отъ опитъ, така и отъ книгитѣ ти е известно какъ трѣбва да огледвашъ малкитѣ тѣлесно, но това само не е достатъчно: въ тѣлото на дѣтето се намира душата, която трѣбва да се възпита — сърце, което има нужда отъ водачъ, — разумъ, който трѣбва да се развива. Много майки тия нѣща не могатъ да сполучатъ и за това тѣ се беспокояватъ. Тукъ думата ми не е за ония майки, които не обичатъ дѣцата си, но за ония, които ги обичатъ, както ти малката си дѣщеря.

Ако обичашъ, прочее, нека се позанимаемъ малко за туй искусство тукъ.

Въобще се вѣрва че нѣкои майки сж щастливи и всичко, слѣдователно, най-лесно достигатъ. Но какво правятъ тѣ, за да бѣдѣтъ щастливи? Не произлиза всичко отъ тѣхното трудолюбие?

Познавамъ една майка, която знае петъ езика. Тя е музикантка и прѣвъсходна живописка. Никоя работа на иглата не ѣ невзвѣстна, нито вѣтрѣшиятъ домашни работи ѣ растрѣвожатъ. Може би ще ма възразишъ, че привеждамъ за примѣръ жена която съ гениалность, може всяко да сполучи. Но много се лъжишъ. Тая госпожа въ дѣтинството си бѣше едно обикновено момиче и каквото знае, тя се научила всичко безъ много да се потруди. Може би пакъ ще ма възразишъ, че обикновено дѣцата не обичатъ да се занимаватъ, а пакъ то трѣбва да имало наклонности къмъ занимането.

Нито това, обаче е вѣрно. Всичко, зарадъ него бѣше майка му, която безъ да е строга, жестока, направи момчето си да е щастливо — нѣщо което не се съмнявамъ, че и ти желаешъ за твоята Марийка.

Възможно е да не ме разбирашъ. Съ малко думи ще ти се обясня.

Родителитѣ му въ началото твърдѣ много се потрудихъ, за да го направятъ разсъдливо дѣте. Майка му се прѣдаде къмъ неговото възпитание още отъ нѣжнитѣ му години. Тя разви неговия умъ не съ поучения по-горни за неговата възраст, нито ти повѣри неговото възпитание на домашни учителки. Тя изнамираше за дѣтето си разни раскази съ нравственно съдържание и подходящи съ

новата възраст. Тя не му разказваше нито за металигѣ, нито за звѣздитѣ, но всѣкога за малки като него момичета, покорни, прилежни и които правѣли майкитѣ си щастливи.

Тя послѣ сравняваше тѣзи момичета съ други непокори и лошѣви, на които майкитѣ били злощастни и които момичета цѣлий свѣтъ прѣзиралѣ. Дѣтето постоянно пишеше . . . — Кажй ми, мамо, какво станѣхѣ послѣ онѣзи лошѣви момичета? и трѣпъреше отъ страхъ, за да не стане и то като онии. Майката, обаче, продължаваше хладнокрѣвно да разказва, че тѣ сѣ не измѣнили послѣ като станѣли добри и прилежателни момичета, и майкитѣ имъ не сѣ били вече злощастни. Така малкото това момиче растѣше съ мисълта да стане добро, гордостта и радостта на майка си.

На седмата си година то вече четѣше свободно, първитѣ уроци отъ музиката, за която то слушаше да се разказва отъ майка си, прѣдадохѣ му се като възнаграждение за доброто му поведѣние. Въ първото посѣщение на учителя му, то си покри лицето въ дрехитѣ на майка си отъ естествѣнна свѣнливостъ. Но желанието да държи въ рѣцѣтѣ си перото! скоро надви първия му страхъ. Какво щастие да може да пише на приятелкитѣ си. Географията възбуди голѣмо любопитство у него.

Може би да прѣдполагашѣ, че това развалише здравнето му. Майка му се грижеше за него и то всѣкога бѣше здраво.

Тя сама наготвяше храната му, като не оставяше тия грижи на слугитѣ. Тя не искаше да се мѣси чуждо лице между неѣ и дѣщеря ѣ. Никога не ѣ позволяваше да лѣга късно, нито ѣмъ забѣждаше въ балове или театри.

Накарваше да лѣга рано, а въ шесть часа сутринѣта ѣмъ дигаше весело, въ седемъ часа почиваше уроцитѣ, за да има възможностъ и баща ѣ да ѣмъ слуша съ удоволствие.

Тя се учеше лека по лека. Нито амбицията, нито забѣстѣта, нито други нѣкои страсти, майка ѣ оставаше да възмути душата ѣ. Така тя ѣмъ учеше на редовенъ животъ: на уроци, игри и упражняющы тѣлото ѣ; и при неѣ се намираще всѣкога майка ѣ показвающа цѣлѣта и ползата отъ всѣка игра, назначението на всѣки урокъ, за да може и тя единъ денъ да се противопостави въ разнитѣ случаи на честѣта. На четиринадесетъ години почнѣ да се учи отъ майка си домашнитѣ работи. Всѣкога лѣгаше въ деветъ часа и ставаше въ шесть. Всичкото врѣме тя се намираще въ занимание. Родителитѣ ѣ бѣхѣ заможни. Петнадесетгодишна тя знаеше вече добрѣ бащиния си езикъ и държеше всичкитѣ книги на баща си.

(Изъ *Louise d'Ald.*)

Женско сдържание въ военно врѣме.

Това бѣше прѣвъ 1870 год. въ врѣме на Франско — Пруската война. Чукатъ по вратата на вил-

лата въ селото Villedieu, лежаще въ околността на Metz.

Една млада селенка, която остана сама съ петгодишния си братъ, чувайки дрънкането на оръжията, обзема се отъ страхъ.

«Тѣ сѣ Германци безсѣмнено» казва ти на ума си и мълчи.

Чуканията се удвоихѣ по вратата, и твърди гласове, отъ произношеннето на които можеше нѣкой да разбере, че сѣ отъ хора, незнающы Франски езикъ, извикватъ:

— Отворѣте, или ще съборимъ вратата.

Суссана Дидие, така се казваше младата мома, отваря и вижда съ ужасъ да нахлува вътрѣ единъ цѣлъ пруски полкъ.

— Дайте ни за ѣденне и пиенне.

Тя имъ поднася исканото.

— Сега, казватъ тѣ, ще ни отговорите на всичкитѣ ни въпроси. Прѣди два часа минѣ отукъ единъ Французски отрядъ отгдѣ идваше и навѣдѣ отиваше?

Като чу тия думи младата дѣвица поблѣднѣ; едно, защото въ тоя отрядъ се намираще братъ ѣ и годеникѣтѣ ѣ, а друго тя знаеше, че неприятелитѣ наблюдавахѣ пътя на Французитѣ, та, ако да знаехѣ военнитѣ имъ движѣния, бихѣ имъ навѣсли ново поражение.

— Мене ли трѣбва да питате, какво правитѣ войницитѣ ни? Азѣ сѣмъ Французойка и не ми прилича да ви обадѣмъ всичко, което може да погуби французитѣ.

— Ако не ни обадитѣ, ние знаемъ добрѣ съ усилие да се научимъ тайната ти.

— Азѣ сѣмъ жена; противъ женитѣ ми воювате?

— Стига, нѣмаме врѣме да губимъ ни секунда. Слѣдвай ни и подири се на слуй дърво. Вие, войници, цѣлѣте се! Ако не отговоритѣ на въпроситѣ, или лѣжешѣ, ще те зистрѣлимъ. Говори

Суссана загледа съ ужасъ войницитѣ, послѣ наведе главата и се намисли. Една картина се мѣрнѣ прѣдъ очитѣ ѣ — картината на окаляната въ огънь и кръвъ, послана съ мъртви тѣла и вдѣлбочена въ дълбокъ трауръ Франци. Послѣ тя си припомни за годеника си, за брата си и за толкова още млади хора, които принесохѣ живота си въ жѣртва за отечеството, на като издигнѣ главата си, и чувствувайки колко малко струва животѣтѣ посрѣдъ толкова злочестия, погледа насоченитѣ къмъ неѣ оръжия и замълча.

— За втори пътъ ти заповѣдвамъ, говори! . . . За трети пътъ.

Момата мълчи.

— Огънь бий!!

И юначната мома се повалѣ на земата, промушена отъ куршумитѣ.

(Прѣводъ).

А. Мирославова

Разни.

* * * Въ Monterey (нова Мексика) живѣе една жена, която е на 108-годишна възраст и се намира въ най-добро положение; нейните синове, внуци и правнуци се бројатъ въ 105.

Десетъте Герферсонови заповѣди. — Тома Герферсонъ (1813-1816), третия прѣдсѣдател на республиката на Съединените-щати билъ прѣмъждъръ мъжъ; десетъте му слѣдующи заповѣди сѣ драгоценни за всѣки човѣкъ: 1) не отлагай за утрѣ това, което можешъ да извършишъ днесъ. 2) Не употребявай друго за нѣкоя работа, която можешъ самичкъ да извършишъ. 3) Не иждивявай паритъ си, прѣди да ги спечелишъ. 4) Не купувай никога нѣщо излишно, мислейки, че ужъ е етино. 5) Тщеславието и гордостта коштуватъ човѣку повече, отколкото гладътъ и жаждата. 6) Нека никога не се каемъ, за гдѣто сме вли малко. 7) Нищо не на уморява, когато го вършимъ отъ сърце. 8) Колко скърби ни причиниха злочестията, отъ които въображението на правѣше да се боимъ и които никога не ни свръхлетѣха. 9) Гледай винаги на работитѣ отъ добрата имъ страна. 10) Ако не си доволенъ отъ нѣщо, то прочети до десетъ, прѣди да проговоришъ нѣщо; ако ли си разгнѣвенъ. — то прочети до сто.

Единъ законъ за еъ полза на женитѣ въ Французската камара. Слѣдъ дълги и многогодишни разисквания въ печата върху подбуденни отъ г-жа Мариа Деремъ и поддържания материално и нравствено отъ г-жи дюесата d'Uzès и Juliette Adam и отъ журнала Avant-Courrière въпросъ за даване право на жената да си располага свободно собственото притежание и за ограничаване на мъжа спрямо поддържането свой домъ, прѣди нѣколко дена е внесенъ въ Французската камара отъ г. г. депутатитѣ й Goiraud, Jourdan, Dupuy, Dutemps и Montaut законъ, по който омъжената жена не само да има правото да си располага своята частъ за въ полза на дома и дѣцата си безъ намѣсата на мъжа си, но още да може, щото, въ случай че мъжътъ напусне дома или не се грижи достатъчно за него и дѣцата си да налага запоръ по съдебенъ редъ върху имуществата или заплатата на мъжа си, въ частъ, съгвѣтствующа съ нуждитѣ на дома и съ числото на дѣцата. Същото право се дава и на мъжа въ случай, че таа неприятность произхожда отъ жената.

Женски обувки. Женитѣ на Изтокъ ходѣли дълго време изъ уллицитѣ боси. Египтянитѣ запазили това повече време отъ всичкитѣ други источни народи, за да дадатъ на женитѣ си да разбератъ, че трѣбвало да стојатъ винаги въ къщи. Малко по малко, обаче, Египтянитѣ взели да носѣтъ обувкитѣ на мъжетѣ си, правени отъ папиръ. — Гъркитѣ и Римлянитѣ носѣли «садали» отъ кожа, кора, желязо, злато, сребро, мѣдъ. Испанкитѣ отъ истъканъ испански жръбецъ. — Индийкитѣ и Китай-

китѣ — обувки, направени отъ трѣстъ, коприна, дърво.

Въ Римъ сѣ изнамѣрени обувкитѣ съ пети Августъ носѣлъ такива, за да се показва високо. Жрецитѣ носѣли тия обувки само въ празнични дни. Римлянкитѣ имали такива бѣли или червени.

Французойкитѣ носѣли винаги еднаквоформенни обувки. Дългитѣ имъ и влѣчущи се рокли не имъ позволили да приематъ ония смѣшни оноваврѣмешни мъжки обувки. Въ време на Филипа Хубавия женитѣ отъ срѣдната класа носѣли сиви чепици. Въ онуй на Франциска I модата на високитѣ пети ни идва отъ Испания. Тая мода се распространи твърдѣ много и трая до самата революция. По причина на нейъ именно, за да може да сие отпочива кракътъ, изнамѣрили се пантофитѣ.

Туркитѣ носѣли и носѣтъ до сега даже «бабучи». Тѣ сѣ обувки много отворени съ двоенъ бѣлъ сатенъ и украсени съ драгоценни камъни и златни шевници.

Китайкитѣ заключаватъ краката на малкитѣ момичета въ желязни обувки и имъ прѣвиватъ крачния голѣмъ прѣстъ, за да не би да имъ пораснатъ краката, та послѣ не могатъ краката имъ да прѣнасятъ тѣлото. Когато ходѣтъ, залюлватъ се и се уморяватъ, като направѣтъ нѣколко само крачки.

Корреспонденция.

Г. Г. Янка К. Ганчева *Тутраканъ*, Десп. Каневчана Битола (Македония) получихме стойн. на едногод. теч. на «Жен. Св.» и «Домъ» за 95 год. благодаримъ. — Неда Ботева, учит. и София С. Шопова, учител. *Ищера* молбата ви имаше възможность, да се ползани, защото незнаемъ гдѣ сте получавали по-напрѣдъ списанието. — Елена Е. Иванова *Казанлъкъ*. Поздравитѣ отъ Васъ адресъ е единъкъвъ съ оная въ списаниитѣ ни; какво искате да кажете? — Н. Зихариева *София*. Всичкитѣ броеве отгукъ едновременно се испращатъ; видете клеймото и отнесете се до пощата. — Поруч. Г. Стояновъ отъ Плевнѣвъ подарилъ на Г-ца Гаца Д. Стоянова и Г-ца Гаца Дуканова *Ловечъ* по едно годишно теч. на «Жен. Св.» и «Домъ». — Société des étudiants slaves *Nancy* — Молимъ пратете ни само таксата. — Марийка Филипова *Социозъ*. Събранитѣ отъ Васъ чрезъ аелентина ни г. Юрд. Маровъ срѣщю дълга ви 4 лв. повече, прѣкарахме въ смѣтката ви за 96 год. молимъ извинѣте. Благодаримъ. — Борисъ Алексеевъ *Социозъ*: молимъ внесете си дълга отъ 20.80 лв. срѣщю абонам. за 93, 94 и 95 год. до 1-й Януарий. — Г. Абаджиевъ, получихте ли расписаниитѣ съ писмо № 85, адр. въ Ловечъ и съ писмо № 78 въ Габрово.

Извѣстие.

Умоляваме всички ония отъ г. г. абонатитѣ и абонаткитѣ ни въ странство, които не сѣ си исплатили още абонамента, да побързатъ и сѣ го внесѣтъ сами направо въ дирекцията ни. Въ противенъ случай явяваме имъ, че, ако и съ голѣмо съжаление, ще бъдемъ принудени да имъ прѣкратимъ испращанието листа си.